วัดโพธิ์ชัย

ที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พิกัดแผนที่

แผนที่ระวาง 5544 I มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐

พิมพ์ครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L 7017

พิกัดกริด 48 QTE 629758

เส้นรุ้ง ๑๗ องศา ๕๓ ลิปดา ๐๑ พิลิปดาเหนือ

เส้นแวง ๑๐๒ องศา ๔๕ ลิปดา ๔๑ พิลิปดาตะวันออก

สิ่งสำคัญที่ขึ้นทะเบียน

๑.หลวงพ่อพระใส

๒.พระธาตุอรหันต์

๓.ใบเสมาหินทราย ๒ ใบ

ประวัติสังเขป

ตั้งวัดเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๖๐ เดิมชื่อวัดผีผิว ต่อมาเปลี่ยนเป็นวัดโพธิ์ชัยเป็นวัดเก่าแก่ ไม่ทราบนามผู้สร้าง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๒ และยกฐานะจากวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ

ส่วนประวัติ " พระใส " มีตำนานเล่าว่า พระราชธิดาของกษัตริย์ล้านช้างพระนามว่า สุก เสริม ใส มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงได้ให้หล่อพระพุทธรูปประจำพระองค์และเรียกชื่อพระตามพระนามคือ พระสุก พระใส พระเสริม

ในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๓ ไทยรบกับเวียงจันทน์ (สมัยเจ้าอนุวงศ์) กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพ แม่ทัพไทยได้อัญเชิญพระพุทธรูปทั้ง ๓ องค์ข้ามแม่น้ำโขงกลับมาฝั่งไทย ระหว่างเดินทางเกิดพายุทำให้พระสุกจมน้ำไป ๑ องค์ จึงอัญเชิญมาได้ ๒ องค์ คือ พระเสริมกับพระใส ปัจจุบันพระเสริมประดิษฐานที่ วัดปทุมวนาราม กรุงเทพฯ และหลวงพ่อพระใสประดิษฐานที่วัดโพธิ์ชัยแห่งนี้.

ลักษณะรูปแบบศิลปกรรม

หลวงพ่อพระใส เป็นพระพุทธรูปสำริด ปางมารวิชัย มีขนาดหน้าตักกว้าง ๘๐ เซนติเมตร สูงเฉพาะองค์ถึงยอดพระเมาลี ๑.๔๐ เมตร สูงรวมฐาน ๒.๒๐ เมตร ประทับบนฐานปัทม์ที่มีปลายมุมอ่อนโค้ง ลักษณะพระศกเป็นตุ่มกลมแหลมขนาดเล็กมีไรพระศกที่พระนลาฏ ส่วนพระรัศมีเป็นของทำใหม่ (เมื่อราว ๕๐ ปีมาแล้วถูกขโมยของเดิมไป) พระกรรณยาวเกือบถึงพระศอ ครองจีวรห่มเฉียง เปิดพระอังสาขวา ลักษณะพุทธศิลป์แบบล้านช้าง ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถใหม่ซึ่งสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๐

ใบเสมาหินทราย วางอยู่บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ วัสดุหินทรายสีแดง ส่วนปลายโค้งมน เข้าใจว่าคงเป็นใบเสมาที่เคยปักไว้รอบสิม หรือ พระอุโบสถดั้งเดิม

พระธาตุอรหันต์ ลักษณะเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม มีฐานเขียงซ้อนกัน ๓ ชั้น ถัดขึ้นมาเป็นชั้นบัวคว่ำและฐานปัทม์ ต่อด้วยเรือนธาตุสี่เหลี่ยมย่อมุม และฐานปัทม์อีก ๑ ชั้น องค์ระฆังทรงบัวเหลี่ยมย่อมุม ส่วนยอดเป็นปลียอดแหลมสูง

อายุสมัย

หลวงพ่อพระใส กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๑ – ๒๓ โดยประมาณ

พระธาตุอรหันต์ กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๓ – ๒๔

ประเภทโบราณสถาน

ศาสนสถานและพระพุทธรูปในพุทธศาสนา

ลักษณะการใช้งานในปัจจุบัน

โบราณสถาน โบราณวัตถุในวัด เป็นที่เคารพสักการะ เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดหนองคาย

การขึ้นทะเบียน

กำหนดจำนวนโบราณสถานสำหรับชาติในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๔๗๙ ระบุว่า “วัดโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย”

ที่มาของข้อมูล

๑.ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๔๗๙ หน้า ๑๕๒๗

๒.อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, ข้อมูลแหล่งโบราณคดี โบราณวัตถุสถานและแหล่งศิลปกรรมจังหวัดหนองคาย เล่ม ๑: อำเภอเมืองหนองคาย, สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๗ ขอนแก่น, เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๔๒.

๓.กรมศิลปากร, ทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในครอบครองของวัดและเอกชน เล่ม ๔, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาพันธ์ จำกัด, ๒๕๔๒.

หมายเหตุ

มิได้กำหนดขอบเขตโบราณสถาน